

શાલીબેન જ્યારે B-1/B-2 વિઝા પર અમેરિકા ગયા ત્યારે લગભગ પાંચ મહિનાના પ્રેગન્ટ હતા. અમેરિકામાં એમણે ફક્ત ત્રણ અઠવાડિયા રહેવું હતું. રોકાણ દરમિયાન એમની તબિયત ખરાબ થતાં તેઓ હોસ્પિટલમાં ગયા. ત્યાંના ડોક્ટરે એમને કમ્પ્લીટ બેડરેસ્ટ કરવાની સલાહ આપી અને હોસ્પિટલમાં દાખલ કરી દીધા. તેઓએ ઓવરસ્ટે કરવું પડ્યું. તેમણે સ્પેશ્યલ પરમિશન લીધી, વિઝાની મુદત લંબાવી અને અમેરિકાની ધરતી પર દીકરાને જન્મ આપ્યો. હવે જાણે કે અજાણે વૈશાલીબેનના દીકરાનો જન્મ અમેરિકામાં થવાના કારણે એને ત્યાંના કાયદા પ્રમાણે અમેરિકાની સિટિઝનશીપ મળી જશે.

1 જુલાઈ, 1868 ના દિવસે અમેરિકાના બંધારણમાં 14 મો સુધારો કરવામાં આવ્યો. જેમાં કહેવામાં આવ્યું કે અમેરિકાની ધરતી પર જન્મેલા દરેક બાળકને અમેરિકન સિટિઝનશીપ મળી જવી જોઈએ. એના મા બાપનું કોઈ પણ સ્ટેટસ હોય કે મા બાપ પાસે કોઈ પણ પ્રકારના વિઝા હોય કે વિઝા ન પણ હોય. આમ આ એક બંધારણીય અધિકાર બની ગયો.

20 જાન્યુઆરી, 2025 ના દિવસે ટ્રમ્પે જ્યારે પ્રેસિડેન્ટ પદના શપથ લીધા કે તરત જ એમણે એક એક્ઝિક્યુટિવ ઓર્ડર બહાર પાડ્યો. જેમાં એમ કહેવામાં આવ્યું કે જો અમેરિકાની ધરતી પર જન્મ લેનાર બાળકના માતા-પિતા પાસે અમેરિકાના કોઈપણ પ્રકારના વિઝા ન હોય અથવા તેઓ ગેરકાયદેસર રીતે અમેરિકામાં પ્રવેશ્યા હોય અથવા નોનઈમિગ્રન્ટ વિઝા પણ ધરાવતા હોય તો પણ એ બાળકને અમેરિકાની સિટિઝનશીપ ના આપવી. 1 જુલાઈ, 2026 ના દિવસે અમેરિકાની સુપ્રીમ કોર્ટે આ એક્ઝિક્યુટિવ ઓર્ડરને બંધારણની વિરુદ્ધ ઠરાવીને ફગાવી દીધો. ત્યારબાદ ટ્રમ્પ સરકારે ફરી પાછો તારીખ 6 ઓગસ્ટ, 2026 ના દિવસે બર્થરાઈટ

મહેમાન કે કુટુંબનો સભ્ય?

સિટિઝનશીપ માટે જુદી રીતે એક્ઝિક્યુટિવ ઓર્ડર પાસ કર્યો. આ એક્ઝિક્યુટિવ ઓર્ડરમાં એમ કહેવામાં આવ્યું કે જે માતા-પિતા પોતાના બાળક માટે સિટિઝનશીપ લેવા આવે તેમની પોતાની પાસે જો અમેરિકન સિટિઝનશીપ હોય તો જ બાળકને સિટિઝનશીપ આપવામાં આવશે, નહીં તો એ બાળક અમેરિકાની સિટિઝનશીપનો હકદાર નહીં ઠરે. ટ્રમ્પનો આ એક્ઝિક્યુટિવ ઓર્ડર બર્થરાઈટ સિટિઝનશીપમાં જુદી રીતે કાન પકડવા

જેવો હતો. આ એક્ઝિક્યુટિવ ઓર્ડરને તુરંત જ પડકારવામાં આવ્યો અને અમેરિકાના ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ રેબેરા બોર્ડમેને 2 સપ્ટેમ્બર, 2026 ના દિવસે આ ઓર્ડરને અટકાવી દીધો. એમણે કહ્યું કે અમેરિકાનો કાયદો અમેરિકાની ધરતી પર જન્મેલા બાળકને કાયદેસરની સુરક્ષા આપે છે. એને અમેરિકાનો નાગરિક ગણાવાનો હક છે. આ કાયદાને પડકારવો એનો અર્થ બંધારણને પડકારવો એવો થાય છે અને આનાથી ડરનો માહોલ

વિઝા મિશ્ર

★ સંગીતા જોશી

અકસ્માતમાં કારને થયેલું નુકસાન 'ટોટલ લોસ' હોવા છતાં વીમા ક્લેમ નકારવો વીમા કંપનીને પડ્યો ભારે

રત જિલ્લા ગ્રાહક તકરાર નિવારણ કમિશને (મુખ્ય) વીમા કંપનીઓની મનસ્વી નીતિ અને સર્વેયરના આધાર વિનાના રિપોર્ટ સામે ગ્રાહકોના હિતમાં એક અત્યંત મહત્વપૂર્ણ અને માર્ગદર્શક ચુકાદો આપ્યો છે. કમિશને સ્પષ્ટ કર્યું છે કે અકસ્માત અને નુકસાન અંગે માત્ર શંકા કે અનુમાનના આધારે વીમા ક્લેમ નકારી શકાય નહીં. આવું કરવું એ વીમા કંપનીની સેવામાં ખામી (Deficiency in Service) ગણાય.

BMW કારનો અકસ્માત સુરતના વરાછા ખાતે રહેતા ફરિયાદી ભગવાનભાઈ મોહનભાઈ માણીયાએ પોતાની BMW કાર નં. GJ-05-JM-0810 માટે રોયલ સુંદરમ જનરલ ઇન્શ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ પાસેથી રૂ. 22,65,000ની IDV એટલે કે Insured Declared Value ધરાવતી પ્રાઈવેટ કાર પેકેજ પોલિસી લીધી હતી.

તા. 02-07-2020ના રોજ ફરિયાદીનો પુત્ર સાગરભાઈ સુરતથી કામરેજ તરફ જઈ રહ્યો હતો. વેલંજા ગામ નજીક આગળ જતી બસને ઓવરટેક કરતી વખતે અચાનક બ્રેક મારતાં કાર ટૂકની પાછળ અથડાઈ હતી. અકસ્માતમાં કારને ગંભીર નુકસાન થયું હતું.

કારને ઓથોરાઈઝડ ડીલર પાસે લઈ જવામાં આવતાં આશરે રૂ. 27,74,368નો રિપેરિંગ એસ્ટિમેટ આપવામાં આવ્યો હતો. આ રકમ કારની IDV કરતાં પણ વધારે હોવાથી કેસ 'ટોટલ લોસ' તરીકે ગણાય તેવી સ્થિતિ હતી.

વીમા કંપનીએ ક્લેમ નકાર્યો

વીમા કંપનીએ પોતાના સર્વેયર તથા ઇન્વેસ્ટિગેટરના રિપોર્ટના આધારે ક્લેમ નામંજૂર કર્યો હતો. કંપનીનું કહેવું હતું કે અકસ્માત અંગે જણાવવામાં આવેલી વિગતો વિશ્વસનીય નથી અને જે રીતે અકસ્માત થયો હોવાનું જણાવવામાં આવ્યું છે તે રીતે નુકસાન થવું શક્ય નથી. વીમા કંપનીના આ નિર્ણયથી નારાજ થઈ ફરિયાદીએ સુરત જિલ્લા ગ્રાહક કમિશન સમક્ષ ફરિયાદ દાખલ કરી હતી. ફરિયાદી તરફથી એડવોકેટ પ્રિયંત

પટેલ, એડવોકેટ પ્રાચી અર્પિત દેસાઈ અને એડવોકેટ ઈશાન શ્રેયસ દેસાઈએ દલીલો રજૂ કરી હતી.

માત્ર શંકા અને અનુમાન ક્લેમ નકારવાનો આધાર બની શકે નહીં કેસની સુનાવણી દરમિયાન ફરિયાદી તરફથી મુખ્યત્વે એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે વીમા કંપનીના સર્વેયર અને ઇન્વેસ્ટિગેટરનાં તારણો માત્ર અનુમાન તથા શંકા ઉપર આધારિત છે. અકસ્માત જે રીતે થયો હોવાનું જણાવાયું છે તે રીતે અકસ્માત થઈ જ ન શકે એવું સાબિત કરવા માટે વીમા કંપની પાસે કોઈ વિશ્વસનીય ટેકનિકલ કે નિષ્ણાત પુરાવો નહોતો. કમિશને નોંધ્યું કે સર્વેયર કે ઇન્વેસ્ટિગેટર એક્સિડન્ટ રિકન્સ્ટ્રક્શન એક્સપર્ટ હોવાનું દર્શાવતો કોઈ આધાર રજૂ કરવામાં

આવ્યો નથી. માત્ર અકસ્માતની પરિસ્થિતિ અંગે શંકા વ્યક્ત કરીને ગ્રાહકનો વાજબી ક્લેમ નકારી શકાય નહીં. વીમા કંપની પાસે અકસ્માતની હકીકતને ખોટી સાબિત કરતો કોઈ ચોક્કસ પુરાવો ન હોય અને માત્ર ધારણા તથા અનુમાનના આધારે નકારાત્મક અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો હોય તો તેના આધારે વીમાધારકને તેના કાયદેસરના લાભથી વંચિત રાખી શકાય નહીં.

રૂ. 22.50 લાખ વ્યાજ સાથે ચૂકવવાનો આદેશ

સુરત જિલ્લા ગ્રાહક કમિશન (મુખ્ય) ના પ્રમુખ બી. પી. મેભિયા તથા સભ્ય તીર્થેશ મહેતાની બેન્ચે ફરિયાદ અંશતઃ મંજૂર કરી હતી. કમિશને રોયલ સુંદરમ જનરલ ઇન્શ્યોરન્સ કંપનીને ફરિયાદીને રૂ.

પેદા થાય છે. જે કુટુંબનો આની અસર થતી હોય ત્યાં ગભરાટ અને ગુંચવણભરી પરિસ્થિતિ ઊભી થઈ જાય છે.

વિઝામિત્રો, ધારો કે તમારા ઘરે કોઈ થોડો સમય માટે મહેમાન તરીકે રહેવા આવે અને પછી રહી પડે તો તમે દેખીતી રીતે જ એવું ઈચ્છશો કે એ વ્યક્તિ તમારા ઘરમાંથી ચાલ્યો જાય અથવા તો એ વ્યક્તિને તમે જબરદસ્તી ઘરમાંથી કાઢી મૂકશો. પરંતુ જો તમારો દીકરો પરણીને કાયદેસર રીતે વહુને લઈ આવશે તો તમે એને આવકારશો અને એને કાયમ માટે પોતાના ઘરમાં સાચવશો. એ જે બાળકને જન્મ આપશે એ પણ તમારા કુટુંબનો સભ્ય ગણાશે. દેશ

અમેરિકાનો કાયદો અમેરિકાની ધરતી પર જન્મેલા બાળકને કાયદેસરની સુરક્ષા આપે છે, એને અમેરિકાનો નાગરિક ગણાવાનો હક છે, આ કાયદાને પડકારવો એનો અર્થ બંધારણને પડકારવો એવો થાય છે અને આનાથી ડરનો માહોલ પેદા થાય છે

અને દેશના કાયદાઓનું પણ એવું જ છે. તમે જો નોનઈમિગ્રન્ટ વિઝા પર જશો તો તમે એ દેશના મહેમાન ગણાશો એટલે જે કામ માટે જાઓ અને જેટલા દિવસ માટે જશો એ પૂરું થતાં જ યોગ્ય સમયે પાછા આવતા રહેશો. પરંતુ જો તમે ઈમિગ્રન્ટ વિઝા પર જશો તો તમે એક કુટુંબના સભ્યની જેમ એ દેશના કાયદેસરના રહેવાસી ગણાશો. તમને એ દેશનો કાયદો પણ સુરક્ષા આપશે. તો અત્યારે તો વૈશાલીબેનના દીકરાને કાયદાનું પ્રોટેક્શન મળી ગયું છે એટલે એ નિશ્ચિત રીતે જ અમેરિકાનો નાગરિક ગણાશે અને અમેરિકાના નાગરિક તરીકેના બધા જ હક્કો ભોગવી શકશે.

22,50,000 ચૂકવવા તથા ફરિયાદ દાખલ થયાની તારીખ 15-09-2021થી વાર્ષિક 6% વ્યાજ ચૂકવવાનો આદેશ કર્યો હતો. આ ઉપરાંત ફરિયાદીને થયેલી માનસિક યાતના બદલ રૂ. 3,000 તથા ફરિયાદ ખર્ચના રૂ. 2,000 ચૂકવવાનો આદેશ પણ કરવામાં આવ્યો હતો. આ રકમ 30 દિવસની અંદર ચૂકવવાની સૂચના આપવામાં આવી હતી.

ગ્રાહકો માટે મહત્વનો ચુકાદો

આ ચુકાદામાંથી એક મહત્વનો કાનૂની સિદ્ધાંત સામે આવે છે કે વીમા કંપનીના સર્વેયર કે ઇન્વેસ્ટિગેટરનો રિપોર્ટ માત્ર રજૂ થઈ જવાથી તેમાં લખાયેલી દરેક

કેસની સુનાવણી દરમિયાન ફરિયાદી તરફથી મુખ્યત્વે એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે વીમા કંપનીના સર્વેયર અને ઇન્વેસ્ટિગેટરનાં તારણો માત્ર અનુમાન તથા શંકા ઉપર આધારિત છે

બાબત અંતિમ અને અચૂક સત્ય બની જતી નથી. તેના તારણ પાછળ નક્કર પુરાવા અને યોગ્ય ટેકનિકલ આધાર હોવો જરૂરી છે. પાસ કરીને અકસ્માત કઈ રીતે થયો અને તે રીતે વાહનને ચોક્કસ પ્રકારનું નુકસાન થઈ શકે કે નહીં તેવો ટેકનિકલ અભિપ્રાય આપવાનો હોય તો યોગ્ય નિષ્ણાતના અભિપ્રાયનું મહત્વ રહે છે. માત્ર શંકા કે અનુમાનના આધારે વીમાધારકનો ક્લેમ નકારવો યોગ્ય નથી. આમ, સુરત જિલ્લા ગ્રાહક કમિશનનો આ ચુકાદો વીમાધારકો માટે માર્ગદર્શક છે. વીમા ક્લેમનો નિર્ણય નક્કર પુરાવા અને પોલિસીની શરતોના આધારે થવો જોઈએ, માત્ર શંકા, ધારણા કે અનુમાનના આધારે નહીં.

ગ્રાહક મંચ

★ શ્રેયસ દેસાઈ (એડવોકેટ)